

Betreft: Broedvogels met jaarrond beschermd nest
 Locatie: Bloemendalerpolder
 Datum: 17 mei 2018
 Uitvoering: -
 Ecoloog: 5.1.2e
 Steller: 5.1.2e 5.1.2e, ecoloog

Voor de Bloemendalerpolder is het van belang nauwkeurig te weten waar vogels broeden waarvan het nest het hele jaar is beschermd. In 2018 is deze inventarisatie weer uitgevoerd. De vogels die gericht geïnventariseerd worden zijn: buizerd, havik en ransuil.

In de diverse ecologisch werkprotocollen en in de ontheffingen zijn nestlocaties opgenomen die ten tijden van het opstellen van deze documenten bekend waren. In het recente ecologisch werkprotocol (t.b.v. het compensatiegebied) is de waarneming van de buizerd in de voormalige volkstuinten al opgenomen. De andere waarnemingen rustte nog op gegevens uit 2017. Inmiddels is de inventarisatie 2018 van de broedvogels afgerond en kan een compleet overzicht worden gegeven.

Buizerd

De buizerd is geïnventariseerd conform het kennisdocument Buizerd en enkele handleidingen voor het inventariseren van broedvogels, en de buizerd in het bijzonder. In het kennisdocument staat vermeld bij de noodzakelijk inspanning: *“de aanwezigheid van een nest of van een rustplaats van een buizerd kan worden aangetoond door het uitvoeren van twee tot vier gerichte veldbezoeken. Deze moeten overdag na zonsopkomst plaatsvinden in de periode maart tot en met half mei, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Het aantonen van aanwezigheid in bosgebieden vraagt over het algemeen meer inspanning dan aanwezigheid in meer open landschappen. Veldbezoeken in de betreffende tijd van het jaar leveren bij de buizerd het leeuwendeel van de waarnemingen van bewoonde territoria en nesten op.”* Husting (e.a. 1985) meldt over de buizerd: *“Als geen nestvondst wordt gedaan, zijn minimaal vier waarnemingen vereist tussen eind april en begin juli, waarvan zeker twee waarnemingen betrekking moeten hebben op een paar. Zeer verspreide waarnemingen zijn doorgaans onbruikbaar omdat de jachtgebieden honderden ha groot zijn en verschillende broedparen op dezelfde plaatsen kunnen jagen. Paren die niet tot broeden zijn gekomen (hetgeen regelmatig voorkomt), maar wel plaatstrouw zijn en territoriale activiteit ontplooiën worden meegeteld. Solitaire vogels en paren die geen territoriaal gedrag vertonen worden niet meegeteld. Houd er rekening mee dat één paar diverse nesten kan voorzien van 'groene' takken en dat vanaf half mei buizerds waarvan het broedsel is mislukt het nestgebied kunnen verlaten.”* Husting e.a. melden dezelfde periode als het kennisdocument als optimaal voor het inventariseren van broedende vogels.

Veldbezoeken

Op 13 maart 2018 is het eerste onderzoek uitgevoerd, gevolgd door een onderzoek op 30 maart 2018, 15 april 2018 en 10 mei 2018. Tijdens de controle van de emmers in de

calamiteitenstrook langs de Leeuwendeldselaan is telkens gelet op de activiteit van de buizerd. De inventarisaties hebben telkens plaatsgevonden in de vroege ochtenduren – met kleine afwijkingen tussen 6:30 en 9:00 uur. Het waarnemen van de buizerd tijdens de controle van de emmers wijkt hier van af, meestal zijn de emmers na 9:00 uur gecontroleerd. Door de combinatie van vier gerichte inventarisaties en de waarnemingen tijdens de werkzaamheden langs de calamiteitenstrook is een goed beeld verkregen van de huidige status van de buizerd als broedvogel in dit deel van de Bloemendalerpolder.

In het bosje aan de Papelaan zijn geen waarnemingen van nestelende buizerds gedaan. Het oude nest dat aan de westrand van het populierenbosje aanwezig was, is in de winter van 2017/2018 uit de boom gewaaid of anderszins op een natuurlijke wijze verdwenen. Boven het bosje en boven de volkstuintjes zijn baltsende buizerds waargenomen. Nestgedrag is waargenomen aan het eind van het bosje op de volkstuintjes. Daar is anno 2018 ook het nest van de buizerd.

Nabij de eendenkooi is in ieder geval een nest bezet aan de noordzijde (onder de berm van de A1). Of het nest aan de zuidzijde van de eendenkooi wordt gebruikt is onduidelijk. Wel duidelijk is dat boven de eendenkooi baltsende buizerds zijn waargenomen. Vanuit voorzorg worden beide nesten als bewoond beschouwd.

Coördinaten van de nesten: 130,93/481,51 – 129,96/482,55 – 130,00/482,30

Havik

Hustings e.a. (1985) beschrijft in het nog steeds geldende handboek voor vogelinventarisatie welke criteria er gelden voor een goed en betrouwbaar onderzoek. Over de havik meldt Hustings, dat broedparen vooral in maart en april – met uitersten tussen februari en juli – kan worden geïnventariseerd. De beste periode is tussen een half uur voor zonsopkomst en het middaguur. bewoonde nesten zijn te herkennen aan 'groene' takken en donsveertjes op de nestrand, vaak is ook staart of kop van broedende havik te zien. De aanwezigheid van prooiresten (duiven) kan ook op een bewoond nest wijzen. Tussen half februari en eind april kunnen kekkerende vogels worden waargenomen. Dit gebeurt vaak nabij het nest. Tot slot wijzen balts- en territoriale vluchten op de aanwezigheid van een broedhabitat. Als er geen nest wordt gevonden zijn er minimaal drie waarnemingen nodig tussen februari en juli. Waarvan zeker twee na het begin van april.

Veldbezoeken

Op 13 maart 2018 is het eerste onderzoek uitgevoerd, gevolgd door een onderzoek op 30 maart 2018, 15 april 2018 en 10 mei 2018. De inventarisaties hebben telkens plaatsgevonden in de vroege ochtenduren – met kleine afwijkingen tussen 6:30 en 9:00 uur.

Er is geen broedgeval bij de eendenkooi vastgesteld van de Havik. Onduidelijk is of de eerdere meldingen op concrete waarnemingen berusten of dat deze een oudere oorsprong hebben.

Ransuil

Voor de inventarisatie van de ransuil is Hustings e.a. (1985) als handboek benut. De ransuil wordt het beste geïnventariseerd tussen half april en juli. De ransuil kan spontaan roepend gehoord worden rond de schemering. SOVON geeft "In schemer en nacht. Meeste roepactiviteit van late avondschemer tot begin nacht" op als optimaal. Verder zijn bedelroep en vleugelklappende vogels een goede indicatie. Rondvliegende vogels en vanaf begin april bewoonde nesten kunnen ook aanwijzingen opleveren. Verse braakballen en ruipennen zijn ook een aanwijzing. Braakballen worden echter ook aangetroffen op slaapplekken. Vliegend ransuilen kunnen tot op grote afstand (kilometers) van het broedhabitat worden waargenomen. Hustings e.a. geeft geen minimum aantal veldbezoeken op voor de ransuil. Sovon geeft twee waarnemingen als nodig op.

Op 3 april 2018 is het eerste onderzoek uitgevoerd, gevolgd door een onderzoek op 23 april 2018 en de laatste op 15 mei 2018. De inventarisaties hebben telkens plaatsgevonden in de avonden rond de schemering en het begin van de avond – globaal tussen 19:30 en 22:00 uur. Aanvullend is overdag gezocht naar sporen van bewoning (krijtsporen, braakballen etc.).

Er zijn geen (recente) sporen aangetroffen in het bosje. Er zijn geen baltsgeluiden van de ransuil gehoord. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor een bewoond nest van de ransuil in het bosje op de voormalige volkstuinen. Het is niet uit te sluiten dat in eerdere jaren jonge dieren zijn aangetroffen in het bosje – deze kunnen op grote afstand van het nest worden aangetroffen. Ook kan niet worden uitgesloten dat er in het verleden sprake is geweest van een – al dan niet succesvolle – broedpoging van de ransuil in het bosje op de voormalige volkstuinen. Op landschoon – buiten het plangebied – zijn in 2018 roependen mannen gehoord (hier zitten dus nesten).

Overige broedvogels

Op verschillende plekken – vooral daar waar struweel of bomen staan – zijn algemeen voorkomende broedvogels waargenomen. Binnen het vak 2a wordt dermate intensief gewerkt dat hier zich geen vogels hebben gevestigd. Op enkele plekken in de polder zijn broedende eenden en knobbelzwanen aangetroffen. In het gebied waar wordt gewerkt ter vergroting van het draagkracht voor beschermde soorten zijn geen broedende dieren aangetroffen – in de bermsloot langs het fietspad zijn enkele vogels aangetroffen. Hier wordt echter niet gewerkt. Bij eventueel in een later stadium aangetroffen broedende algemeen voorkomende vogels (het werk wordt door een ecooloog begeleid) worden gepaste maatregelen genomen.

Bronnen

Anonymus (2017) Kennisdocument Buizerd. Bij12.
Bijlsma, R.G. (1997) Handleiding veldonderzoek roofvogels. KNNV uitgeverij, Utrecht.
Bijlsma, R.G. (1993) Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & co.
Hustings, M.F.H., R.G.M. Kwak, P.F.M. Opdam & M.J.S.M. Reijnen (1985) Vogelinventarisatie. Achtergronden, richtlijnen en verslaglegging. Pudoc, Wageningen.
Manen, W. van (1992) Territorium- en nestkeuze bij de Ransuil *Asio otus*. *Limosa* 65: 1-6

Manen, W. van (2000) Trefkans bij het inventariseren van Ransuilen *Asio otus* in de broedtijd.
Drentse Vogels 13

Sovon.nl